

Микола Вегеш,
доктор історичних наук, професор
кафедри політології і державного управління
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ВИЗНАЧНИЙ ДОСЛІДНИК ІСТОРІЇ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

**(До 70-річчя від дня народження члена-кореспондента НАН
України, Почесного доктора Ужгородського національного
університету Степана Васильовича Віднянського)**

27 березня 2021 р. виповнюється 70 років відомому в Україні та за її межами українському вченому, доктору історичних наук, професору, члену-кореспонденту НАН України, заслуженому діячу науки і техніки України, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки та премій НАН України, Почесному доктору Ужгородського національного університету, іноземному члену Угорської академії наук Степану Васильовичу Віднянському. Його наукові інтереси сфокусовані насамперед на проблемах всесвітньої історії, зокрема новітньої історії країн Центрально-Східної Європи, історії міжнародних відносин, міжнародних зв'язків і зовнішньої політики України. І це, мабуть, не є випадковим, адже Степан Віднянський є уродженцем Закарпаття – мультикультурного краю, розташованого в самому центрі Європи, що об'єднує унікальний простір взаємодії різнобарвних соціокультурних феноменів, є осередком формування особливої прикордонної ментальності, спрямованої на діалог і порозуміння. Народився майбутній український учений у місті Ужгороді 27 березня 1951 року в національно змішаній родині закарпатської інтелігенції, якій судилося пройти через нелегкі випробування «радянзації» Закарпаття, зберігши власну гідність і незламність. Виховання в полікультурному середовищі сприяло розвитку комунікативних здібностей, широкого кругозору й ерудиції, а також освоєнню декількох мов на рівні з рідною.

Ювіляр навчався в середній загальноосвітній школі № 3 м. Ужгорода, а з 1968 року Степан Васильович – студент історичного факультету Ужгородського державного університету, де під впливом професора І. М. Гранчака – засновника відомої на міжнародному рівні школи вивчення нової та новітньої історії країн Центральної і

Східної Європи – скристалізувалися його наукові інтереси щодо історії Австро-Угорщини часів національно-культурного відродження слов'янських народів ХІХ ст. Дипломна робота С. В. Віднянського на тему «Формування історичної концепції О. В. Духновича» викликала резонанс у науковому середовищі Ужгородського державного університету.

1973 року С. В. Віднянський вступив до аспірантури Інституту історії Академії наук України і з того часу безперервно ось уже майже півстоліття працює в цій провідній у країні науковій установі історичного профілю. Продовжити в аспірантурі Інституту історії розпочаті в Ужгородському державному університеті дослідження з історії Австро-Угорської монархії ХІХ століття Степану Васильовичу не судилося, оскільки йому наполегливо порекомендували перейти до «актуальнішої», на думку Вченої ради, новітньої історії країн соціалістичного табору. А відтак молодий аспірант під науковим керівництвом члена-кореспондента АН УРСР І. М. Мельникової сфокусував свої студії на впливі подій «Празької весни» 1968 року на історію Центрально-Східної Європи. Результатом кропіткої науково-пошукової роботи в архівах і бібліотеках Чехословаччини та Москви стала успішно захищена 1977 року кандидатська дисертація «Консолідація профспілкового руху в Чехословаччині. 1969-1975 рр.», а видана за два роки монографія С. В. Віднянського на цю тему була відзначена Медаллю АН УРСР з премією для молодих учених і Дипломом лауреата Всесоюзного конкурсу молодих учених і спеціалістів із суспільних наук (1981).

Упродовж 1984-1985 рр. С. В. Віднянський проходив стажування в Інституті слов'янознавства та балканістики АН СРСР у Москві. Підсумком його досліджень, здійснених упродовж кінця 1970-1980-х рр., стала ґрунтовна монографія «Интернациональное сближение рабочего класса стран социалистического содружества», яка побачила світ у переломний для країн Центрально-Східної Європи 1989 рік. У цій праці автор здійснив комплексний аналіз передумов і чинників зростання соціально-економічного потенціалу, активізації громадсько-політичної діяльності робітничого класу країн-членів Ради Економічної Взаємодопомоги та розкрив його роль у міжнародних відносинах. У книзі акцентується увага на проблемах переходу до інтенсивної моделі економічного розвитку, деструктивній ролі командно-адміністративної системи. Попри позитивні відгуки, рецензії і підтримку авторитетних учених Степан

Васильович відмовився від захисту цієї праці як докторської дисертації, адже блискавичний крах світової системи соціалізму та монополії марксистсько-ленінської ідеології, лібералізація освітньо-наукового процесу, нові можливості міжнародної наукової співпраці давали надію історикам на комплексне оновлення засад розвитку української історіографії, реалізацію найсміливіших творчих задумів.

1991 року Степан Васильович Віднянський обраний чи не наймолодшим завідувачем відділу Інституту історії України НАН України, який невдовзі отримав назву – *всесвітньої історії і міжнародних відносин*, а з 2012 р. – *історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України*. За умов глибоких суспільно-політичних і культурних трансформацій, на старті нового етапу розвитку вітчизняної історіографії колективу відділу належало долучитися до реалізації масштабних перетворень у науково-освітній сфері України. Йдеться насамперед про переосмислення методологічних засад, концептуальних підходів, тематичних напрямів і проблематики досліджень зі *всесвітньої історії*, розвиток традиційних і налагодження нових зв'язків із зарубіжними колегами, науково-освітніми центрами, поглиблення інтеграції української історичної науки до світового інтелектуального простору, реалізацію та координацію фундаментальних досліджень зі *всесвітньої історії і міжнародних відносин*, підготовку й рецензування нових підручників, енциклопедичних видань, запровадження новітніх здобутків світової історіографії до навчального процесу, створення умов для підвищення кваліфікації наукових і педагогічних кадрів, забезпечення науково-теоретичної бази діяльності української дипломатії, популяризацію наукових знань...

З 1991 року у відділі за редакцією члена-кореспондента НАН України С. В. Віднянського видається щорічник – міжвідомчий збірник наукових праць «Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки», який забезпечує координацію досліджень представників сформованої у відділі школи «Української історичної європеїстики», фундаторами якої є члени-кореспонденти Національної академії наук України Ф. П. Шевченко (1914–1995), І. М. Мельникова (1918–2010) та П. С. Сохань (1926–2013), а нині її очолює Степан Васильович. На теренах Центрально-Східної Європи збірник «Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки» здобув авторитет наукового періодичного видання регіонального

значення, що сприяє координації фундаментальних досліджень зі всесвітньої, насамперед європейської, історії.

Результатом здійснених С. В. Віднянським упродовж 1990-х рр. наукових досліджень, зокрема плідної роботи в архівах України, Словаччини й Чехії, стали монографія «Культурно-освітня і наукова діяльність української еміграції в Чехо-Словаччині: Український вільний університет (1921-1945 рр.)» (К., 1994) і підготовка та успішний захист ним докторської дисертації «Українське питання в міжвоєнній Чехословаччині» (1997). А 1999 року С. В. Віднянському присвоєно вчене звання професора зі спеціальності «Всесвітня історія».

Наукові інтереси Степана Васильовича характеризуються широтою й різнобічністю: теоретико-методологічні й історіографічні проблеми всесвітньої історії і міжнародних відносин, міжслов'янські зв'язки періоду національно-культурного відродження слов'янських народів ХІХ ст., проблеми національного державотворення в Центрально-Східній Європі ХХ ст., історія української еміграції міжвоєнного періоду, міжнародні відносини від періоду Великої війни до сьогодення й участь у них України, зовнішня політика Української держави в контексті сучасних процесів європейської інтеграції. Зокрема, у співавторстві зі своїм учнем д. і. н., проф. А. Ю. Мартиновим С. В. Віднянський здійснив масштабне історико-біографічне дослідження, у якому крізь призму історичних портретів сімнадцяти європейських політичних діячів ХХ ст. розкрито основні передумови, етапи й характер процесу європейської інтеграції, – «Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу», що витримало два видання (2009, 2011).

Із багатого наукового доробку Степана Васильовича Віднянського слід виокремити також дві фундаментальні колективні праці, до підготовки яких він доклав великих зусиль і творчої енергії не лише як провідний співавтор, але і як керівник авторського колективу та відповідальний редактор. Упродовж 2009-2016 років вийшли друком підготовлені під його науковим керівництвом шість випусків енциклопедичного словника-довідника «Україна в міжнародних відносинах». А 2020 року побачила світ колективна праця «Україна в історії Європи ХІХ – початку ХХ ст.: історичні нариси: монографія. За ред. чл.-кор. НАН України С. В. Віднянського», у якій на основі широкої джерельної бази,

грунтовного конкретно-історичного матеріалу відтворено багатобарвну картину українсько-європейських культурно-цивілізаційних взаємовпливів упродовж «довгого ХІХ ст.», розкрито місце та роль українського питання та України в історії Європи «короткого ХХ ст.», висвітлено основні етапи і проблеми співпраці України з Європейським Союзом на сучасному етапі. Свідченням широкого наукового резонансу, який викликала ця фундаментальна праця, є публікація вже 7 позитивних рецензій на неї в Україні і за кордоном. Загалом у науковому доробку вченого близько 600 наукових публікацій, більшість з яких високо оцінені науковою громадськістю. Зокрема, 2001 року за участь у написанні книги «Україна: утвердження незалежної держави (1991-2001)» йому серед інших учених присуджено Премію Національної академії наук України за кращу наукову працю з історії боротьби за незалежність України і розбудови української державності.

Особливе місце в науковому доробку Степана Васильовича посідають дослідження з історичної регіоналістики, насамперед мультикультурного простору рідного Закарпаття, історичному розвитку якого присвячено понад 100 публікацій ученого. Зокрема, за визнанням рецензентів, найповнішою біографією президента Карпатської України А. І. Волошина стала видана минулого року С. В. Віднянським у співавторстві монографія «Августин Волошин – "батько карпатоукраїнського народу"». Слід у зв'язку з цим зазначити, що працюючи вже майже пів століття в Інституті історії України НАН України в Києві, Степан Віднянський, як закарпатець і випускник історичного факультету Ужгородського державного університету, намагався завжди підтримувати творчі й дружні відносини зі своїми земляками, особливо з колегами-істориками, надавати їм необхідну підтримку й допомогу в науковій роботі. Зокрема, за його участю як наукового керівника, консультанта або офіційного опонента близько 40 закарпатців успішно захистили кандидатські або докторські дисертації з всесвітньої історії (серед них і автори цієї статті) і більшість із них сьогодні успішно працюють в Ужгородському національному університеті. С. В. Віднянський регулярно приїжджає на свою малу батьківщину, в Alma-mater для читання лекцій, участі в наукових конференціях та захистах дисертаційних робіт і просто для спілкування зі своїми закарпатськими колегами й друзями.

Вагомим є внесок Степана Васильовича в справу організації і розвитку вищої освіти в Україні на рівні європейських стандартів. Він викладав і був головою державних екзаменаційних комісій з історії в багатьох вищих навчальних закладах України, підготував низку підручників, навчальних посібників і навчальних програм зі всесвітньої історії і міжнародних відносин, що здобули визнання наукової і педагогічної громадськості й були удостоєні почесних грамот і відзнак «Відмінник освіти України» (2007), «За наукові досягнення» (2008) Міністерства освіти і науки України. Згідно з рішенням Ученої ради Ужгородського національного університету від 2005 року С. В. Віднянський є «Почесним доктором Ужгородського національного університету». 2001 року за вагомими професійними здобутками й багатолітню сумлінну працю Указом Президента України йому присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Багато сил С. В. Віднянський доклав для розбудови Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України, де з 2003 по 2017 роки працював на посаді професора кафедри зовнішньої політики та дипломатії, виконував обов'язки члена Вченої ради та заступника голови і члена Спеціалізованої вченої ради академії. 2005 року Міністерством закордонних справ України було оголошено подяку Степану Васильовичу «за особистий внесок у становлення і розбудову дипломатичної служби України, сумлінне виконання службових обов'язків, успіхи у праці». У передмові до опублікованої 2006 року монографії С. В. Віднянського та А. Ю. Мартинова «Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем» міністр закордонних справ України (1998-2000, 2005-2007) Б. І. Тарасюк зазначає: «Книга, яка пропонується читачеві, сприятиме роз'ясненню місця і ролі ООН у минулому та в сучасній міжнародній політиці серед широкого загалу в Україні. На її сторінках висвітлюється багатогранна робота української дипломатії різних часів, яка навіть за несприятливих умов обмеженого суверенітету та ідеологізації міжнародних відносин була спроможна надавати вітчизняному курсу в ООН досить виразного українського змісту».

Широким є діапазон міжнародних наукових зв'язків Степана Васильовича й очолюваного ним відділу. Учений узяв участь в організації і роботі наукових конгресів, конференцій, «круглих столів» у Білорусі, Болгарії, Греції, Македонії, Молдові, Польщі,

Росії, Румунії, Словаччині, Словенії, Угорщині, Чехії. Зокрема, він є активним учасником міжнародних наукових конференцій і симпозіумів, що регулярно проводяться в Румунії Музеєм історії м. Сату-Маре спільно з Ужгородським національним університетом. Він також є головою української частини Комісії істориків України та Угорщини, заступником голови української частини Комісії істориків України та Словаччини, заступником голови правління Наукового товариства історії дипломатії та міжнародних відносин, регулярним учасником Міжнародних з'їздів славістів тощо. Не випадково його наукові здобутки знайшли визнання на міжнародному рівні, насамперед у науковому співтоваристві Центрально-Східної Європи (наприклад, ученого обрано іноземним членом Угорської академії наук, а також членом низки міжнародних наукових товариств і організацій).

Слід відзначити потужну науково-координаційну й редакторську роботу Степана Васильовича, який виступив офіційним опонентом на захистах понад 70 кандидатських і докторських дисертацій, відповідальним редактором і рецензентом близько 100 наукових монографій, збірників і навчальних посібників, членом редколегій понад 10 авторитетних наукових періодичних видань з історії та міжнародних відносин, у тому числі і зарубіжних. 2016 року С. В. Віднянський, як співавтор і член редколегії багатотомної «Енциклопедії історії України», став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки. Він також нагороджений почесними грамотами Верховної Ради України (2007) та Кабінету Міністрів України (2011).

Та найбільшою нагородою в житті Степан Васильович Віднянський вважає своїх учнів, послідовників, колег, представників наукової школи «Української історичної європеїстики». Зокрема, під науковим керівництвом ученого захищено понад 30 кандидатських і докторських дисертацій. Серед його вихованців – знані професори, завідувачі кафедр, декани і ректори провідних університетів України, відомі дипломати і громадські діячі. Щиросердно вітаючи ювіляра, колеги, учні та вітчизняні й зарубіжні друзі бажають йому доброго здоров'я і творчого неспокою в дослідженні актуальних питань всесвітньої історії і міжнародних відносин. До цих привітань також приєднуються історики й політологи Ужгородського національного університету, які в особі Степана Васильовича завжди відчували підтримку і допомогу.

Вибрані публікації С. В. Віднянського з історії Закарпаття (1990-2020)

Виднянский С. В. Идеи славянского единства в исторической концепции А. В. Духновича. *Культурные и общественные связи Украины со странами Европы* / Сб. науч. тр. К., Наукова думка, 1990. С. 107-130.

Виднянский С. В. Роль идей славянской взаимности в становлении национального самосознания закарпатских украинцев. А. В. Духнович. *Славяне: адзінства і мнагастайнасць*. Міжнародная канферэнцыя. Тэзісы дакладаў і паведамленняў. 4 секцыя. Мінск, 1990. С. 10-13.

Віднянський С. Ми з центру Європи. Штрих до портрета часу. *Молода гвардія*. 1990. 17 жовтня.

Vidnanskyj Stepan. Zakarpatsko ako sucast CSR: problemy narodno-kulturnej obnovy a statnosti. 1918-1938. *Slovensko v politickom systeme Ceskoslovenska* / Materialy z vedeckeho sympozia. Bratislava, 1992. S. 204-213.

Віднянський С., Петрище П. Політична діяльність закарпатської еміграції в США наприкінці 19-го - на початку 20-го ст. та її вплив на долю рідного краю. *Українська діаспора*. Київ-Чикаго, 1993. № 4. С. 5-20.

Віднянський С. В. Історичні аспекти сучасного «русинського руху» в Закарпатті та його вплив на поточну політику Української держави. *Державність*. Київ, 1994. № 1-2. С. 52-53.

Віднянський С. В. Закарпаття у складі Чехо-Словацької республіки: переломний етап у національно-культурному й етнополітичному розвитку русинів-українців. *Культура українських Карпат: традиції і сучасність* / Матеріали міжнародної наукової конференції. Ужгород, 1994. С. 130-140.

Vidnanskyj Stepan. Niektore osobitosti nastolenia totalitarneho rezimu v Zakarpatskej Ukrajine. *Od diktatury k diktature. Slovensko v rokoch 1945-1953* / Zbornik materialov z vedeckej konferencie. Bratislava, 1995. S. 80-87.

Вегеш М., Віднянський С. Волошин Августин. *Малий словник історії України*. К., Либідь, 1997. С. 97-98.

Вегеш М., Віднянський С. «Карпатська Січ». Там само. С. 184.

Вегеш М., Віднянський С. Карпатська Україна. Там само. С. 184.

Вегеш М., Віднянський С. Комуністична партія Закарпатської України. Там само. С. 205.

Вегеш М., Віднянський С. Ревай Федір. Там само. С. 334.

Вегеш М., Віднянський С. Ревай Юліян. Там само. С. 334-335.

Віднянський С. В., Вовканич І. І. До питання про характер приєднання Закарпаття до СРСР та радянізацію краю (1944-1949 рр.). *Тоталітарна держава і політичні репресії в Україні у 20-80-ті роки*. Матеріали міжнародної наукової конференції. К., ІУ НАН України, 1998. С. 197-211.

Віднянський С. В., Олашин М. В. [Рецензія] Дмитро Данилюк. Історія Закарпаття в біографіях і портретах (з давніх часів до початку ХХ ст.). УІЖ. Київ, 1998. № 4. С. 150-154.

Вегеш М. М., Віднянський С. В. Антиукраїнська і античеська діяльність угорських агентів у Карпатській Україні наприкінці 30-х років. *Сучасність*. Київ, 1998. № 6. С. 78-84.

Вегеш М. М., Віднянський С. В. [Рецензія] Д. Данилюк. Історична наука на Закарпатті (кінець ХУІІІ – перша половина ХХ ст.). УІЖ. Київ, 2000. № 6. С. 126-131.

Віднянський С., Данилюк Д. Проблеми історії Закарпаття в українській історіографії ХІХ – початку ХХ ст. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики (Число 5). Історіографічні дослідження в Україні (Вип. 10) / Об'єднаний випуск збірки наукових праць на пошану академіка В. А. Смолія: У 2 ч. К., 2000. Ч. 2. С. 247-259.

Віднянський С. В. Уряди Карпатської України. *Уряди України у ХХ ст.* Науково-документальне видання. К., 2001. С. 273-302.

Віднянський С. В. Закарпаття у складі Чехословацької республіки: формування державних структур і громадсько-політичне життя краю у 20-х першій половині 30-х років ХХ ст. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки*: Міжвідомчий збірник наукових праць. К., 2002. Вип. 6. С. 297-318.

Віднянський С., Черняков І. Дослідник давньої історії українських Карпат (До 70-річчя Е. А. Балагурі). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Історія. Ужгород, 2002. Вип. 6. С. 10-12.

Віднянський С. В. Політичні процеси в Закарпатті. *Політична історія України. ХХ століття*: У 6 т. Том 5. Українці за межами УРСР (1918-1940). К.: Видавництво «Генеза», 2003. С. 621-694.

Віднянський С. В. Історіографічна традиція та сучасний стан вивчення міжвоєнного періоду в історії Закарпаття. *Сарбейвські читання: Тези виступів Всеукраїнського «круглого столу»*. К., 2003. С. 100-110.

Віднянський С., Данилюк Д. Славний будитель закарпатських русинів-українців. До 200-річчя з дня народження Олександра Духновича. *Історія України*. № 15 (319). квітень, 2003. С. 7-12.

Віднянський С., Данилюк Д. Олександр Духнович та його творча спадщина. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. К., 2003. Вип. 12. С. 37-49.

Віднянський С. В. Базилевич Іоаникій та його «Короткий нарис фундації Федора Коріятовича». *Енциклопедія історії України*: В 5 т. Т. 1. К.: Наук. думка, 2003. С. 166.

Віднянський С. В. Балудянський Михайло Андрійович. Там само. С. 175.

Віднянський С. В. Бідерман Герман Ігнац. Там само. С. 269.

Віднянський С. В. Бірчак Володимир Іванович. Там само. С. 297-298.

Віднянський С. В. «Будителі». Там само. С. 389-390.

Віднянський С. В. «Верховинська господарська акція». Там само. С. 489-490.

Віднянський С. В. «Віденські арбітражі 1938 і 1940». Там само. С. 527.

Віднянський С. В. Волошин Августин Іванович. Там само. С. 626-627.

Віднянський С. В. Всенародні збори угорських русинів 1919. Там само. С. 645-646.

Віднянський С. В. Віденські арбітражі 1938 і 1940. *Українська дипломатична енциклопедія*: У 2-х т. Т. 1. К., 2004. С. 216.

Віднянський С. В. Волошин Августин Іванович. Там само. С. 257.

- Віднянський С.В. Радянсько-чехословацький договір про Закарпатську Україну 1945. *Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. Т.2.* К., 2004. С. 383.
- Віднянський С.В. Ревай Юліан. Там само. С. 395.
- Віднянський С.В. Гаджега Юлій Петрович. Енциклопедія історії України: в 5 т. Т. 2: Г-Д. К., 2004. С. 14.
- Віднянський С.В. Добрянський Адольф. Там само. С. 423-424.
- Віднянський С.В. Договір між СРСР і Чехословацькою республікою про Закарпатську Україну 1945. Там само. С.428-429.
- Віднянський С.В. Дожі Дьордя повстання 1514. Там само. С. 436.
- Віднянський С.В. Дулішкович Іоанн. Там само. С. 492.
- Віднянський С.В. Духнович Олександр Васильович. Там само. С. 503.
- Віднянський С.В. Доля угорців та німців Закарпаття під час «радянізації» краю у 1944-1945 рр. *Друга світова війна і доля народів України / Тези доповідей всеукраїнської наукової конференції.* К.: 2005. С.63-65.
- Віднянський С.В. Доля угорців та німців Закарпаття під час «радянізації» краю у 1944-1945 рр. *Друга світова війна і доля народів України: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції.* К., 2005. С. 191-193.
- Віднянський С., Федака С. [Рецензія] Біля витоків історичної думки українського Закарпаття. *Історія України.* Київ, 2005. № 45 (445), грудень. С. 24.
- Віднянський С.В. Жаткович Григорій. Енциклопедія історії України. Т. 3. К., 2005. С. 140.
- Віднянський С.В. Закарпатська крайова організація Комуністичної партії Чехословаччини. Там само. С. 199.
- Віднянський С.В. Закарпатська Україна, Закарпаття. Там само. С. 201-204.
- Віднянський С.В. Політичний рух на Буковині і Закарпатті. *Україна: політична історія. XX – початок XXI ст.* К.: Парламентське видавництво, 2007. С. 616-662.
- Віднянський С. Проблема самовизначення і розв'язання питання про державну приналежність Закарпаття після Першої світової війни. *Проблеми історії України: Факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць.* К., 2007. Вип. 16: В 2 ч. Ч.1. С. 104-115.
- Віднянський С.В., Рубльов О.С. Українські землі у складі Польщі, Румунії і Чехословаччини. *Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності.* К., 2008. С. 430-493.
- Віднянський С. Карпатська Україна. *Волонтер.* 2008. № 5. С. 22-25.
- Віднянський С.В. Карпатська Україна як форма української державності напередодні Другої світової війни. *Друга світова війна і доля народів України: Тези доповідей 3-ї Всеукраїнської наукової конференції.* К., 2008. С. 42-43.
- Віднянський С.В. Розділ 13. Державний устрій Підкарпатської Русі – Карпатської України (1919-1939 рр.). *Нариси історії державної служби в Україні.* К., 2008. С. 255-292.

- Віднянський С.В. Кралицький Анатолій Федорович. Енциклопедія історії України. Т. 5: Кон-Кю. К., 2008. С. 290-291.
- Віднянський С.В. Державний устрій Підкарпатської Русі – Карпатської України. *Історія державної служби в Україні: у 5 т. К., 2009. Т. 2. С. 33-96.*
- Віднянський С. Закарпаття – Підкарпатська Русь: від здобуття автономії до проголошення незалежної держави (до 70-річчя Карпатської України). *Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей. К., 2009. Вип. 15: у 2-х ч. Ч.1. С. 184-207.*
- Віднянський С.В. «Будителі». *Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Предметно-тематична частина: А-Г. К.: Ін-т історії України НАН України, 2009. Вип. 1. С. 95-96.*
- Віднянський С.В. Всенародні збори угорських русинів 1919. Там само. С. 143-144.
- Віднянський С.В. Договір між СРСР і Чехословацькою республікою про Закарпатську Україну 1945. *Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Випуск 2. Предметно-тематична частина: Д-Й. К.: Ін-т історії України НАН України, 2010. С. 40-41.*
- Віднянський С.В. Закарпатська крайова організація Комуністичної партії Чехословаччини. Там само. С. 146-147.
- Закарпаття / С.В. Віднянський. Там само. С. 147-153.
- Віднянський С. Поразка імперського мислення і утворення національних держав. *Закарпаття 1919 – 2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання. Ужгород, 2010. С. 35-55.*
- Vidnyansky Istvan. Nemzetállamok az Osztrák-Magyar Monarchia romjain. *Karpatalja 1919-2009: történelem, politika, kultúra. Budapest, 2010. S. 30- 48.*
- Віднянський С.В. Народна рада Закарпатської України. *Енциклопедія історії України. Т. 7. К., 2010. С. 178-179.*
- Віднянський С.В. Українські землі у складі Чехословаччини. *Економічна історія України: Історико-економічне дослідження: в 2 т. Т.2. К., 2011. С. 301-320.*
- Віднянський С. Національна політика Праги у Підкарпатській Русі. *Національне питання в Україні ХХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси . К., 2012. С. 283-304, 335-337.*
- Віднянський С. Особливості національних процесів у Закарпатті. Там само. С. 397-402, 448.
- Віднянський С.В. Карпатська Україна. *Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Випуск 3. Предметно-тематична частина: К-О. К.: Ін-т історії України НАН України, 2012. С. 23-28.*
- Віднянський С.В. Пряшівщина, Пряшівський край. *Енциклопедія історії України: у 10 т. Т. 9: Прил.-С. К., 2012. С. 53-56.*
- Віднянський С.В. Сен-Жерменський мирний договір 1919. Там само. С. 531.
- Віднянський С.В. Стерчо Петро. Там само. С. 851.
- Віднянський С. Друга світова війна та процес об'єднання українських етнічних земель: до питання про приєднання Закарпаття до УРСР у складі

- СРСР та радянізацію краю (1944-1946 рр.). *Волинь і волиняни у Другій світовій війні*: збірник наукових праць. Луцьк, 2012. С. 583-590.
- Віднянський С. Новий документальний погляд на переломний період історії рідного краю. *Краєзнавство*. Науковий журнал. 2013. № 4 (85). С. 274-276;
- Віднянський С. Переломний і деформаційний період у суспільно-політичному та цивілізаційному розвитку Закарпаття у буремні 1944-1946 рр.: погляд історика (частина 1). *Карпатія. Цивілізаційний поступ*. 2013. № 1. С. 6-11;
- Віднянський С. Народна рада Закарпатської України як інструмент приєднання Закарпаття до СРСР та радянзації краю (1944-1946 рр.). *Narodne rady v regione Karpat na sklonku druhej svetovej vojny*. Krakov, 2013. S. 37-52.
- Віднянський С.В. Ужгородський національний університет. *Енциклопедія історії України: У 10 т. К.*, 2013. Т. 10. С. 216-217;
- Віднянський С.В., Несух Л.М. Урбар. Там само. С. 239-240;
- Віднянський С.В. Центральна Руська Народна Рада. Там само. С.458-459;
- Віднянський С.В. Шенборни. Там само. С.629;
- Віднянський С.В. Штефан Августин Омелянович. Там само. С. 662;
- Віднянський С. Закарпаття: від «землі без імені» до власної державності – Карпатської України. *Україна-Європа-Світ*. Міжнародний збірник наукових праць Серія: Історія, міжнародні відносини. Вип. 13. Тернопіль, 2014. С.111-126.
- Віднянський С.В. Базилович І. Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Вип. 5. Біографічна частина: А-М. К., 2014. С. 22.
- Віднянський С.В. Балудянський М.А. Там само. С. 22-23.
- Віднянський С.В. Бродій А.І. Там само. С. 48-49.
- Віднянський С.В. Волошин А.І. Там само. С. 81-83.
- Віднянський С.В., Герасимова Г.П. Годинка А. Там само. С. 103-104.
- Віднянський С.В. Добрянський А. Там само. С. 132-133.
- Віднянський С.В. Дожа Д. Там само. С. 133-134.
- Віднянський С.В. Духнович О.В. Там само. С. 147-148.
- Віднянський С.В. Жаткович Г. Там само. С. 161.
- Віднянський С.В. Кралицький А.Ф. Там само. С. 223-224.
- Віднянський С. Україна у транскордонній співпраці: історіографічні інтерпретації на прикладі вивчення досвіду Карпатського євро регіону. *Україна дипломатична*. Науковий щорічник. Випуск шістнадцятий. К., 2015. С. 331-350.
- Віднянський С.В. Стерчо Петро. *Україна в міжнародних відносинах*. Енциклопедичний словник-довідник. Випуск 6. Біографічна частина: Н-Я. К., 2016. С. 222.
- Віднянський С.В. Штефан Августин. Там само. С. 335-337.
- Віднянський С. Актуалізація «русинського питання» в Закарпатті та за його межами в контексті анексії Криму і війни на Сході України. Національне питання в Україні: виклики сучасності, уроки історії. Доповіді та матеріали

всеукраїнської наукової конференції. 20 листопада 2014 р. К.: Інститут історії України НАН України, 2016. С. 82-107.

Віднянський С. Актуалізація «русинського питання» в Закарпатті та за його межами в контексті анексії Криму і війни на сході України. K vyskumu dejin Rusinov a Ukrajincjv: teoreticke a metodologicke otazky. Kosice, 2016. S. 127-137.

Віднянський С.В. Експертний висновок на книжку Фенича В. І. «Угорська Русь і «Ганнібалова присяга» Михайла Драгоманова: початки інтелектуального завоювання Закарпаття Україною». Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2015. 144 с. <http://zakarpattya.net.ua/postimages/pub/2016/11/8-10.jpg>

Віднянський С.В. Актуалізація «русинського питання» в Закарпатті та за його межами в контексті анексії Криму і війни на сході України. *Стратегічні пріоритети*. Серія «Політика». № 1 (42). 2017. С. 8-17.

Віднянський С., Вовканич І. Україна в транскордонному співробітництві: історіографічні інтерпретації. *Історія, що об'єднує. Нариси новітнього транскордонного співробітництва у Карпатському регіоні*. Монографія. Ужгород, 2017. С. 58-77.

Віднянський С., Олашин М. Наукові читання в Ужгородському національному університеті, присвячені 90-річчю з дня народження професора Івана Михайловича Гранчака (1927-2000 рр.). Український історичний журнал. 2018. № 1. С. 223-227.

Вегеш М., Віднянський С. Рецензія на монографію Д. Домбровського: Польща і Закарпаття: 1938-1939. Київ: Темпора, 2012. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. Вип. 27: Міжвідомчий збірник наукових праць. К., 2018. – 363-373.

Вегеш М., Віднянський С. Рецензія на монографію: Василь Міщанин. Радянізація Закарпаття 1944-1950 рр. Український історичний журнал. 2018. № 5. С. 198-206.

Вегеш М., Віднянський С. Сторінки історії післявоєнного Закарпаття (Міщанин Василь. Радянізація Закарпаття 1944-1950 рр.: Монографія. Ужгород: Рік-У, 2018. 644 с.). *Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність*. Сату-Маре – Бухарест, 2018. С. 445-452.

Віднянський С., Вовканич І. Історіографічні аспекти транскордонного співробітництва України. *Геополітика України: історія і сучасність*: збірник наукових праць. Вип. 2 (21). Ужгород, 2018. С. 9-51.

Віднянський С. Карпатська Україна як етап українського державотворення. *Карпатська Україна – незалежна держава*. Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 80-річчю проголошення незалежності Карпатської України (м. Ужгород, 14-15 березня 2019 року). Ужгород, 2019. С. 96-111.

Віднянський С. До 80-річчя проголошення незалежності Карпатської України. Карпатська Україна як етап українського державотворення. *Український історичний журнал*. 2019. № 2. С. 67-93.

Вегеш М., Віднянський С. Цікаве дослідження про подільського князя Федора Корятовича – володаря Мукачівського замку (рецензія на книгу Федаки С.Д. *Краєзнавство*. 2019. № 3 (108). С. 284-287.

Вегеш М., Віднянський С., Міщанин В. Данилюк Дмитро Дмитрович. *Український історичний журнал*. 2020. № 3. С. 238-239.

Вегеш М., Віднянський С. Рецензія на монографію: М. Колодзінський. Воєнна доктрина українських націоналістів. Київ: ТОВ «Основа». 2019. 287 с. *Український історичний журнал*. 2020. № 5. С. 225-232.

Вегеш М.М., Віднянський С.В. Августин Волошин – «батько карпатоукраїнського народу». К.: Парламентське видавництво, 2020. 472 с.